ҚАЙТА ДАМУ ДӘУІРІНІҢ КОСТЮМІ

Орындаған: Хамархан Айжан
Тексерген: Бекбергенова А.С

Жоспар:

Қайта даму дәуірінің костюмы.
Тамаша сұлулық.
Әйел шаш үлгілері мен басқа тағатын әшекейлері.
Мата, матаның түсі,орнамент.
Италия 14-16 ғасыр костюмі.
Франция 16-ғасыр костюмі.

Қайта даму дәуірінің костюмы.

Орта ғасырлар тарихы деп аталатын дәуірде дүниежүзілік мәдениет пен өнер тарихында жаңа кезең басталды. Бұл кезең — "Қайта өрлеу мәдениеті" деген атпен тарихқа енді. Жаңа дәуір адамдардың сырт келбетімен, киім кию мәнерін де көп өзгеріске әкелді, жаңа киім, жаңа мода пайда болды. Қайта өрлеу дәуірінің алғаш дамыған жері Италия елі болды.

Тамаша сұлулық

Қайта даму дәуірі патриархалды кезең болды. Ол әйелдер Пішімі күйеуінің мәртебесінен көрініс деп сенген болатын. Ренессанс Италияда сұлулық әйел келбетін мынадай өлшемдерге ие болуы тиіс екенін білдіреді:

- Бозарған тері

- толық жамбас , және жіңішке бел.

- үлкен кеуде, әйел адам толық болған сайын ол тамаша сұлулық деп саналды.

- шаштары ақшыл

- кең маңдай. Кең маңдай сәнде болғандықтан әйелдер , маңдайы кең көріну үшін шаштарын қырып тастап отырған.

Әйел шаш үлгілері мен басқа тағатын әшекейлері.

Рис. IV.14. Прически из пучков и узлов в сочетании с локонами. Рис. IV.15. Прическа «флорентийская коса». Рис. IV.16. Прически из кос и прядей. Рис. IV.17. Прическа Симонетты Веспуччи. Рис. IV.18. Сеточка эскафьон в сочетании с фероньеркой. Рис. IV.19. Прическа куртизанки. Рис. IV.20. Прическа «серп Венеры». Рис. IV.21. Шляпа с высокой тульей

Костюмды толықтыратын комплемент ;
әдеімі қысқа қолғаптар мен кышкентай сөмкелер.

Жалпы безендіру қорап-кэш қымбат сақина болды.

Әйелдер қымбат тастармен інжумен шаштарын әшекейлеген.

Сүйікті әшекейлер, сондай-ақ асыл тастар,
үлкен інжу алқа болды.

Кышкене шляпаларда әшекей ретінде қолданылды.

Мата, матаның түсі,орнамент

Маталар өндірісінде, сондай-ақ қолөнер және басқа салаларында Еуропадағы қолданбалы өнер, күшті сұраныста болды. Қолөнер дамыту орталығы Италия болды.
Италияда дамыған қалаларында - Генуя, Милан, Флоренция, Венеция - кеңінен дамыған жібек тоқу, баспа маталарда өндірді. Маталардағы суреттер көбіне қызғалдақ, жүзім сабағы бейнеленетін. Атап айтқанда көп танымалдылыққа “павлинның қанаттары “ көп сұранысқа ие болды. Және де әр түрлі жануарлардың бейнесімен , құстар.

Түс схемасы Ренессанс кезінде маталар түсі, жарықтығымен ерекшеленді. Сүйікті түстері қызыл, салқын, көк, жасыл жауһар, алтын түс болды. Костюмдер аза тұту үшін, қара түс емес , қара күлгін, қоңырқай түс қолданды.

Европа елдеріне мата ғана емес кестеленген киімдерде танымалдықта болды. Көбіне алтын немесе күміс түстес кестеленген көйлектер сәнді деп есептелді. Тек қанна әйелдер киімдерінде емес, ерлердік жейделерінің жағасы мен жеңдерінде де қолданылды. Сондай-ақ маржан, інжу тастармен кестелеп тоқу сәнеде болды. Осындай көйлектердің салмағы 25-40 кг дейін жететін болған.

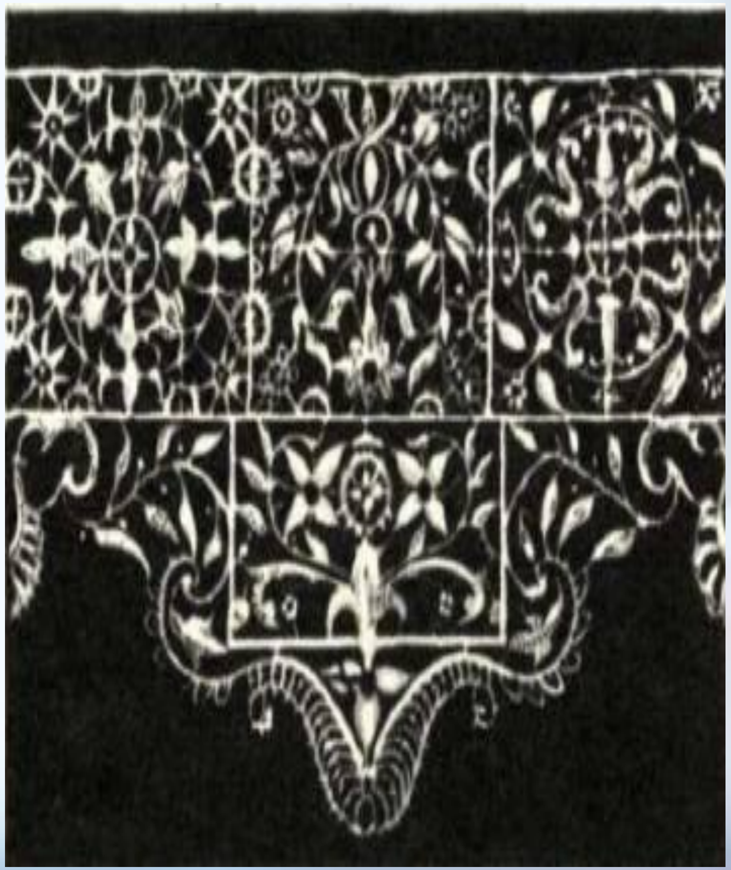

Италия 14-16 ғасыр костюмі.

Бұрынғыға қарағанда киім бөліктерінің формасы жетіле түсті, мойын ойындысы қарапайым әрі айқын пішімде, көйлектің бел сызығында тігіс түсіп, кеуде денеге қыналып, енсіз жең конструкциясы қимыл-қозғалысқа икемді болды.

Ерлер костюмі

Ерлердің негізгі киімі:түрлі түсті гүлді матадан тігілген қынамалы көйлек; шамалы тік жағасы бар қынамалы желетка; қысқа тар шалбары мен шұлық шалбары ол желетка бау арқылы байланды. Сырт киім ретінде кең қоңырау секілді жеңі бар - догалине сырт киімін киді, оның етегімен жең ұшы жиектерін үлпекпен әшекелейді.

XY ғ Флоренциялық ерлер киімінде ашық, контрасты түстер үйлесімі мен кестелері, үлпекті жиекті, шаршаулар кеңінен қолданылды.

Колет *- жоғарғы қысқа киім,*
Белге дейін немесе жамбасқа дейін.
Белінде қысқа басқа тігісі болған.

Шұлықты-шалбар *серпімді матадан жасалған аяққа жабысып тұратын болған. Ұзақ уақыт бойы тіparti сән үлгісісақталады: быр жағы тегіс , бір жағы жолақты матадан жалған.*

XV ғасырдың соңында шұлық-шалбардың үстінен қысқа тізеге дейінгі немесе одан төмендеу шалбар кию бастады.

Симара – *кең , сырт киім , ұзындығы әр түрлі болған, және ұзын кең жеңді болған.*

Табар *- атқы жағы еркін сырт киім. Кең таралғандары плащьтар әр түрлі ұзындықта және әр түрлі формалары бар. Венецияда XVI ғасырда әр түрлі әшекейленіп жағалар салына бастады. Киімнің ұзындығы киген адамның жас ерекшелігіне және әлеуметтегі шеніне байланысты болды.*

Әйелдер костюмі

XY ғ. флоренциялық әйел костюмі табиғи пропорцияны айқындап, киім тұлғаға қынамалы түрде тігілді.Кейде киімнің өңір бөлігі шамалы бел сызығын жоғары орналастырды. Италияндық әйелдер котт және сырт киім ретінде симару киді.

***Котт пішімі** – бел тұсында тігіс түсіріліп, белшалғысында ірі қатпарлар тігілді. Кеуденің жоғарғы бөлігі - декольте пішіміне ие болды. Киімнің өңірінде төрт бұрышты, ал жота бөлігінде терең ойық түсірілді. Котт көйлегінің конструктивті сызықтары денеге қонымды келеді. Мысалы; кеуденінің жоғарғы бөлігі және юбкасы денені шалқақ әрі бел тұсын айқын көрсетуге бағытталып вертикальді сызықтан ауытқып түседі; көһйлектің тұтас пішілген алдыңғы бөлігі іштi шығыңқы етіп көрсетеді*

Симара *- үш бөліктен тұрды: ол мойын ойындысында қатпарланып келген ұзын жато бөлігінен, өңір тұсы қысқалау етіп тігілді. Симараның бүйір тұсы тігілмей тек белі белдікпен бекітілді. XYI ғ. Венеция әйелдері костюмінің композициялық шешімінде ауытқу байқалды. Көйлектің төменгі бөлігінде қалың қатпарлардың әсерінен киімнің жоғарғы бөлігін жеңілдетіп көрсетеді. Киім силуэті төртбұрышты. Киім жеңінің жоғарғы бөлігінде буфа түсірілді. Көлемді форма шығару нәтижесінде көбіне қызыл, жасыл, көк жібек матасы мен алтын жіппен зерленген парша матасы киім үйлесімін тапқан.*

Франция 16-ғасыр костюмі

XYI ғасырдың ішінде Францияда абсолютизмнің қалыптасуы мен нығаюы процесі жүріп жатты. Франция экономикасы дамып, бұл кезеңдегі күшті Еуропалық державалардың біріне айналды. Испаниямен соғыста жолы болмаған Франция біраз уақытқа дейін Испанияға тәуелді болды. Бірақ сондай күшті Испанияның өзі Францияның мәдениеті мен костюмін бағындыра алмады

Ерлер костюмі

Испан киіміне ұқсас болғанымен Франция кимінде француздардың мінезі мен көзқарасын білдіріп тұратын ерекшеліктері болды. Француз киімі еш уақытта тұйық болмаған, қайта одан жеңілдік және жұмсақтық байқалып тұрды. Француз костюмі дене қозғалысын еркін және етіп көрсетті. Ол ашық және көтеріңкі көңілді елестетті. Себебі бұл кезде көбіне модада ауыр маталар қолданылды. Мысалы: барқыт, жібек, парша, сукно және с.с. Осы және одан да қымбат маталар алтын және күміс салпыншақтарымен және майда моншақтармен әшекейленді. Әр адамда этикет бойынша ол кезде 30 костюм болуы керек екен. Айдың әр күніне байланысты осы 30 костюмді ауыстырып киген.

XYI ғ. соңы мен XYII ғ. басында король генрих IY-шінің нұсқауы бойынша Француздар киіміндегі түсті азайтып, қаралау бірақ қымбат бағалы киімдер кию қажет деп санады. Кюлет еркін пішімді әрі қондырма жағамен қоса фреза жаға қондырылды. Шолақ шалбардың ұзындығы тізеге дейін жетті. Аяқтарына өкшесі бар туфли киді. Сулық ұзарып оны тек бір иығына ғана асып қойып жүрді. Олардың шашы да өзгерді. Ұзын және артына қарай қайырылған шаш модаға айналды. Ал, мбастарына жиегі үлкен ақ түйеқұс қауырсынымен әшекейлен әсем де сәнді шляпа киді.

Ерлер костюмі әйелдердікіне ұқсас келді. Кең қабылған жеңі мен манжеті болды. Триконың сыртынан тар келюта-шалбар, оның үстіне буфон киді. Костюмдер ашық қызғыш, көгілдір т.с.с. түсті маталардан тігілді. Ер кісілер шаштарын бояды және кішкентай сақал-мұрттары болды. Ерлер құлақтарына сырға тағып, бастарына құстың қауырсыны тағылған «ток» бас киімін киді. Ерлер киімінің фреза жағалары өте үлкен болды. Осы кезеңдерде Францияда маскалар пайда болды, онымен көшеге шыққанда бетін жауып жүруді дәстүрге айналдырды.

Мушкетерлар костюмі

XVI ғасырда. мушкетерлар француз армиясында маңызды рөл атқарды. Мушкетерлер ашық-қызыл пурпуэн және оның үстіне қоңыр бронь киген. Костюмны ұзын шұлықтар толықтырып тұрады , сонымен қатар үлкен шляпалар , құс қаттарымен әшекейлеріп тұрады.

Әйелдер костюмі

XYI ғ. бас кезінде ең әдемі әрі сәнді силуэт конус пішінді киім болды. Сыртқы және ішкі киімдері қынамалы болып, көйлек етегі алдына жырық түсіріледі. Кейбір кезде осы жырықты жауып жүрді. Жеңдері иық тұсында жіңішке қынамалы болып, ал төмен қарай кеңейе түсті. Сыртқы киімнің жеңінің қиығынан астыңғы киімнің жеңі көрініп тұрды.

чепец

воротник

Францииздық жамылғы

Капюшонды плащьпен
шаңнан қорғайтын маска

Салтанатты көйлек және сот қызметінің киімі

Мушкетер киімі ,шляпа а-ля-Рубенс, ботфорт-аяқ киімі және қала тұрғыны киімі.

НАЗАР АУДАРҒАНДАРЫҢЫЗҒА КӨП РАХМЕТ!!!